

[Holger Andersen.]

i de forskellige Noter, ganske naturligt egentlig ligger i Traktaten.

Det ærede Medlem Hr. Vanggaard talte om, at denne Traktat var en Fordømmelse af *Angrebskrigen*. Ja, det er den almindelige Opfattelse, og det var endog Politis Udtryksmaade; han brugte det Udtryk, at denne Traktat fordømmer det, vi her i Genève altid har været vant til at betegne som *Angrebskrig* — og jeg tror ogsaa, den højtærede Udenrigsminister brugte dette Udtryk. Men det er noksom bekendt, at den amerikanske Statssekretær i alle de Forhandlinger, der gik forud for Traktaten, meget bestemt modsatte sig, at dette Udtryk kom ind i Traktaten. Det ønskede han ikke — nej, man skulde ikke ved en saadan Terminologi svække dens Indhold (Afbrydelse). Hør, hør, bliver der sagt. Ja, jeg spørger: Er da et Udtryk som „Afkald paa Krig som Redskab for national Politik“ paa noget Punkt klarere? (*Borgbjerg: Ja!*). Det ærede Medlem Hr. Borgbjerg siger ja. Det forbauser mig — andre vil maaske sige, at det forbauser dem ikke —, men det skal interessere mig at høre dette begrundet nærmere under Udvalgsforhandlingerne, thi det er jo ganske urigtigt.

Naar det under denne Diskussion har været hævdet bl. a. fra amerikansk Side, at det overhovedet at tale om *Angrebskrig* i sig selv skaber et uklart og usikkert Moment, for det kunde man aldrig finde noget Kriterium for, saa maa jeg her have Lov til at minde om — ihvorvel jeg godt ved, hvor mange og hvor store Vanskeligheder det rummer —, at den Fortolkning, man fandt i Genève-Protokollen af 1924, var et godt Kriterium for en *Angrebskrig*, kort sagt dette, som, hvis jeg ikke husker fejl i Øjeblikket, resumeredes af den daværende Udenrigsminister Herriot paa den Maade: Hvis ikke ligefrem flagrante Kendsgerninger, f. Eks. gennem Invasion i Landet, godtgør, hvorledes Forholdet er, skal som Angriber i en Krig præsumeres den, der nægter at bøde sig for Voldgift eller at modtage et andet fredeligt Arrangement.

Jeg vil sige til ærede Medlemmer af dette Ting, at det forekommer mig ganske anderledes klart og værdifuldt at have en saadan Bestemmelse til Fremme af det internationale Fredsarbejde end en kautsjukagtig Bestemmelse som den: at give „Afkald paa Krigen som et Redskab for national Politik“, navnlig i Betragtning af Talen i American Society for International Law den 28. April i Aar, jeg husker Udenrigsministerens Udtryk derom — og deri

havde han Ret —: det autoritative Grundlag for dens Fortolkning.

Thi hvad var det da, den amerikanske Statssekretær sagde saa overordentligt klart? Han fremhævede først det franske Forbehold med Hensyn til Selvforsvar — det er jo altsaa det omvendte, om jeg saa maa sige, det er Reversen af *Angrebsmedaillen* — og han sagde i denne Tale:

„Det franske Forbehold med Hensyn til Retten til Selvforsvar begrænses overhovedet ikke af denne Traktat, thi det er uadskilleligt fra selve Suveræniteten og Retten til at forsvare sig og tilkommer derfor eo ipso enhver fri og uafhængig Stat“;

og saa følger han til — det er indgaaet i Noten af 23. Juni i Aar —:

„Det staar naar som helst og uanset traktatlige Bestemmelser enhver Nation frit at forsvare sit Territorium mod Angreb eller Invasion, og den alene er beføjet til at afgøre, naar Forholdene kræver Tilflugt til Krig i Forsvarsøjemed.“

Jeg beder ærede Medlemmer lægge Mærke til denne Sætning: den alene, den enkelte Nation alene skal være beføjet til at afgøre, naar Forholdene kræver Tilflugt til Krig i Forsvarsøjemed.

Den Definition kan sandelig mangt og meget bringes ind under, og jeg forstaaer meget godt, at et saa stort og anset Tidsskrift som det engelske *Empire-Tidsskrift* „Round Table“ har udtalt, at denne Fortolkning rummer Mulighed for, at man kunde opløse, tilintetgøre, gøre illusorisk alle Kellopp-Pagtens Bestemmelser.

Det er, forekommer det mig, en meget betænkelig Fortolkning, der er opstillet her, og der kan ikke være Skygge af Tvivl om, at Traktaten med denne Udtalelse som Udgangspunkt dækker den amerikanske *Monroe-Doktrin*, i allervidest gaaende Forstand, dækker den saaledes, at en hvilken som helst Form for Interventionspolitik i de mellemamerikanske Stater, som vi har været Vidner til i en Aarrække, vil være fuldkommen dækket af den Fortolkning af Begrebet „Krig som Redskabsom national Politik“, der opstilles her i Talen i American Society for International Law.

Overfor dette skal jeg for mit Vedkommende ikke lægge Skjul paa, at Genève-Protokollens Artikel 10 var ganske anderledes positivt og bestemt udformet. Hvad saa den politiske Betydning er i det ene eller det andet Tilfælde, er en ganske anden Sag; men her drejer det sig om at tilvejebringe saa konkrete, saa klare Bestemmelser som muligt for at fremme et virkeligt Arbejde paa Forstaaelsen Nationerne imellem.